

ΑΓΙΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΘΩΜΑΣ: Ο φλογερός ιεραπόστολος των Ινδιών

/ [Βίοι Αγίων](#)

- Γράφει ο Αριστείδης Γ. Θεοδωρόπουλος Εκπαιδευτικός

Μέσα στη σεπτή χορεία των δώδεκα μαθητών του Κυρίου συναριθμείται και ο τιμώμενος την 6η Οκτωβρίου άγιος απόστολος Θωμάς, ο και λεγόμενος Δίδυμος. Ο Θωμάς γεννήθηκε στην Ιουδαία από φτωχούς γονείς και εξασκούσε το επάγγελμα του ψαρά. Από μικρή ηλικία επιδόθηκε στη μελέτη του Λόγου του Θεού που σε συνδυασμό με την αγαθή προαίρεσή του, τον βοήθησε να αγαπήσει τον Ιησού Χριστό και να γίνει πιστός και αφοσιωμένος μαθητής και ακόλουθός Του. Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθεί, ότι στην πρόθεση των Ιουδαίων να θανατώσουν τον Κύριο, ο Θωμάς προέτρεπε και τους άλλους μαθητές να συσταυρωθούν με τον Σωτήρα και Λυτρωτή Χριστό παρά να μείνουν στη ζωή, χωρίς την καθοδήγηση και τη διδασκαλία Του.

Φορητή εικών του Αγίου Θωμά στον ομώνυμο Ιερό Ναό Αμπελοκήπων Αθηνών.

Επιπλέον ο απόστολος Θωμάς ήταν ο μόνος από τους αποστόλους, ο οποίος αξιώθηκε να δει την ένδοξη Μετάσταση της Υπεραγίας Θεοτόκου στους Ουρανούς, η οποία έλαβε χώρα το 47 μ.Χ. Σύμφωνα με την παράδοση και κατά θεία οικονομία ο απόστολος Θωμάς ευρισκόμενος στις Ινδίες δεν ήταν παρών στην κηδεία της Υπεραγίας Θεοτόκου. Μετά από τρεις ημέρες και ενώ τελούσε τη Θεία Λειτουργία, βρέθηκε με θαυμαστό τρόπο στη Γεσθημανή, γενόμενος μάρτυς της μεταστάσεώς Της. Κατόπιν παρακάλεσε την Παναγία να του δώσει την Τιμία Ζώνη Της, η οποία ήταν κατασκευασμένη από την ίδια με τρίχες καμήλας. Τότε εκείνη, καθώς ανέβαινε στους Ουρανούς, του έδωσε το ιερό κειμήλιο. Κατόπιν ο Θωμάς μετέβη στον τάφο της Θεομήτορος, όπου οι άλλοι απόστολοι προσεύχονταν. Μόλις έφτασε, ζήτησε να ανοίξουν τον τάφο για να προσκυνήσει το σώμα Της. Όμως εντός του τάφου, από τον οποίο αναδιδόταν μια υπέροχη ευωδία, βρήκαν μόνο τα εντάφια σπάργανα.

Μετά την Ανάστασή Του ο Κύριος παρουσιάστηκε στους μαθητές Του, οι οποίοι ήταν συγκεντρωμένοι στο υπερώο και μάλιστα με κλειστές τις πόρτες για τον φόβο των Ιουδαίων. Ο Θωμάς απουσίαζε και όταν οι υπόλοιποι του διηγήθηκαν ότι είδαν τον Ιησού Χριστό, εκείνος επέδειξε δυσπιστία. Μετά από οκτώ ημέρες ο Κύριος εμφανίστηκε και πάλι ενώπιον των μαθητών Του και κάλεσε τον δύσπιστο Θωμά να βάλει τον δάκτυλό του στην πλευρά Του, η οποία είχε τρυπηθεί από τη λόγχη, και να Τον ψηλαφίσει σωματικά. Τότε ο Θωμάς, αφού ψηλάφισε τον Ιησού Χριστό, δήλωσε με παρρησία “Ο Κύριος μου και ο Θεός μου”. Μ’ αυτόν τον τρόπο έγινε ο πρώτος, ο οποίος κήρυξε τη θεότητα του Ιησού Χριστού μετά την Ανάστασή Του, γενόμενος υπόδειγμα προσωπικής μετοχής στη θεανθρώπινη αναστημένη ζωή του Κυρίου. Η σωτήρια αυτή ομολογία του αποστόλου Θωμά εορτάζεται πανηγυρικά την Κυριακή του Αντίπασχα ή Κυριακή του Θωμά, όπως είναι ευρύτερα γνωστή.

Η ΨΥΛΛΟΦΗΣΙΣ

8 ΘΩΜΑ

Διέξω καὶ δεικνύω τοῖς ἀπὸ Παύλου κειμένην.

Η Ψηλάφιση του Αγίου Θωμά. Φορητή εικόν από το δωδεκάορτο του τέμπλου στον Ιερό Ναό Αγίου Φιλίππου Βλασσαρούς Αθηνών.

Κατά την ημέρα της Πεντηκοστής, όπου έλαβε χώρα η επιφοίτηση του Παναγίου Πνεύματος, ο απόστολος Θωμάς όπως και οι υπόλοιποι μαθητές του Κυρίου, έλαβαν την εντολή να μεταβούν σε ολόκληρο τον κόσμο και να κηρύξουν το Ευαγγέλιο του Χριστού. Στον απόστολο Θωμά ανατέθηκε η διάδοση του μηνύματος της χριστιανικής αλήθειας στις χώρες των Μήδων και των Πάρθων, αλλά και στις Ινδίες, όπου παρά τους δισταγμούς του ο ίδιος ο Κύριος τον ενθάρρυνε να μεταβεί εκεί για να κηρύξει τον σωτηριώδη Λόγο του Θεού. Την εποχή αυτή στα Ιεροσόλυμα βρισκόταν κάποιος έμπορος, ονόματι Αμβανής, τον οποίο είχε στείλει ο βασιλιάς Γουνδιαφόρος για να βρει επιδέξιο αρχιτέκτονα, προκειμένου να οικοδομήσει το ανάκτορό του, το οποίο θα έπρεπε να ξεπερνά σε μεγαλοπρέπεια και πλούτο όλα τα ανάκτορα των προκατόχων του. Τότε ο Κύριος παρουσιάστηκε στον Αμβανή και του υπέδειξε τον Θωμά ως αιχμάλωτο και δούλο του, αλλά και ως έμπειρο στην οικοδομική τέχνη. Ο Θωμάς πωλήθηκε ως σκλάβος στον έμπορο και στη συνέχεια έφυγαν για τις Ινδίες. Εκεί βρέθηκαν σ'έναν γάμο, όπου ο Θωμάς δεν έτρωγε. Τότε ο υπηρέτης του σπιτιού τον κτύπησε στο πρόσωπο για την αρνητική του στάση. Ο Θωμάς του απάντησε όμως, ότι για την πράξη του αυτή μακάρι ο Θεός να τον συγχωρέσει, το δε χέρι του θα το κατασπαράξουν τα θηρία προς παραδειγματισμό. Και πράγματι ο υπηρέτης τιμωρήθηκε, αφού τον κατασπάραξε ένα θηρίο, καθώς πήγαινε να φέρει νερό από το πηγάδι. Την τιμωρία του υπηρέτη πληροφορήθηκε ο ηγεμόνας της πόλεως, ο οποίος κάλεσε τον Θωμά να ευχηθεί και για την ευτυχία της νεόνυμφης κόρης του. Εκείνος με τη σειρά του δίδαξε στους νεόνυμφους τη χριστιανική πίστη και προπαντός τις αρετές της εγκράτειας και της παρθενίας. Ο πατέρας όμως της κόρης εξοργίστηκε, όταν αντίκρισε τους νεόνυμφους να κάθονται ο ένας απέναντι από τον άλλο και όχι μαζί. Με την προσευχή όμως των νεονύμφων ο πατέρας άλλαξε στάση και έγινε χριστιανός, στη συνέχεια δε βαπτίσθηκαν και οι τρεις από τον απόστολο Θωμά.

Όταν ο Θωμάς παρουσιάστηκε στον βασιλιά Γουνδιαφόρο, του υποσχέθηκε να κατασκευάσει ένα επιβλητικό ανάκτορο, σύμφωνα με το ωραίο σχέδιο που του έκανε ο απόστολος. Γι' αυτό και ο βασιλιάς έδωσε την εντολή να του δώσουν το απαραίτητο χρυσάφι για να οικοδομήσει το παλάτι. Ο βασιλιάς έφυγε από την πόλη για τρία χρόνια και ο Θωμάς διένειμε το χρυσάφι στους φτωχούς, ενώ καθημερινά δίδασκε το Ευαγγέλιο του Χριστού και βάπτιζε όσους ασπάζονταν τη χριστιανική πίστη. Η πλούσια ιεραποστολική και φιλανθρωπική δράση του αποστόλου Θωμά γνωστοποιήθηκε στον Γουνδιαφόρο, ο οποίος εξοργισμένος τον κάλεσε για να μάθει τι συμβαίνει. Ο Θωμάς του απάντησε ότι πράγματι έκτισε ένα πολύ ωραίο

παλάτι, το οποίο βρίσκεται στον Ουρανό. Τότε ο βασιλιάς θεώρησε ότι τον κοροϊδεύει και διέταξε να τον φυλακίσουν. Το ίδιο βράδυ ο αδελφός του βασιλιά αρρώστησε βαριά από τη μεγάλη στεναχώρια και κάλεσε τον αδελφό του, διότι θα πέθαινε. Είδε όμως σε οπτασία έναν Άγγελο, ο οποίος του έδειξε ένα περίφημο ανάκτορο στην αιώνια Βασιλεία των Δικαίων, το οποίο είχε οικοδομήσει ο απόστολος Θωμάς. Ο Άγγελος έδωσε ζωή στο νεκρό σώμα του αδελφού του βασιλιά, ο οποίος αφού συνήλθε, διηγήθηκε στον βασιλιά για την ομορφιά του ουράνιου αυτού ανακτόρου. Τότε ο βασιλιάς μετανόησε και αφού διέταξε να αποφυλακισθεί ο Θωμάς, ζήτησε να βαπτισθεί χριστιανός, όπως και ο αδελφός του. Η μεταστροφή αυτή του βασιλιά παρακίνησε και προσέλκυσε και άλλους πολλούς να ασπασθούν τη χριστιανική πίστη και να βαπτισθούν χριστιανοί.

Η τιμία κάρα του Αγίου Αποστόλου Θωμά στην Ιερά Μονή Αγίου Ιωάννου Θεολόγου Πάτμου.

Στη συνέχεια ο Θωμάς πήγε σε άλλη πόλη των Ινδιών και με το φλογερό κήρυγμά του κατόρθωσε να προσελκύσει στη χριστιανική πίστη τη γυναίκα του βασιλιά Μισδίου και τη γυναίκα του άρχοντα Χαρασίου. Οι δύο αυτές γυναίκες, αφού βαπτίσθηκαν από τον απόστολο Θωμά, αποφάσισαν να ζήσουν με άσκηση και

εγκράτεια στα ανάκτορά τους. Το γεγονός αυτό προκάλεσε τόσο πολύ τον θυμό του Μισδίου, ώστε έδωσε εντολή να οδηγήσουν τον Θωμά στη φυλακή. Τη νύχτα ο Θωμάς έφυγε από τη φυλακή με τη δύναμη της προσευχής του και μετέβη σ' ένα σπίτι, όπου τέλεσε τη Θεία Λειτουργία, ενώ βάπτισε μεταξύ άλλων και τον υιό του βασιλιά Μισδίου, Ουαζάνη. Στη συνέχεια επέστρεψε στη φυλακή. Ο βασιλιάς Μίσδιος βλέποντας ότι η ιεραποστολική δράση του αποστόλου Θωμά προσέλκυε ολοένα και περισσότερους στον χριστιανισμό, διέταξε να τον θανατώσουν τρυπώντάς τον με λόγχες. Έτσι η επίγεια δράση του τέλειωσε με το ένδοξο μαρτύριό του, το οποίο έλαβε χώρα περί το 72 μ.Χ. έξω από την πόλη του Μαλιαπούρ στην ανατολική πλευρά της ινδικής χερσονήσου.

Ξυλόγλυπτο προσκυνητάριο με την εικόνα της Ψηλαφίσεως του Αγίου Θωμά στον ομώνυμο Ιερό Ναό Αμπελοκήπων Αθηνών.

Το σώμα του ενταφιάσθηκε με μεγάλες τιμές και ο τάφος του κατέστη αέναος πηγή θαυμάτων, αφού μεταξύ άλλων θεραπεύτηκε και ο δαιμονισμένος υιός του βασιλιά Μισδίου. Μετά από τη θεραπεία του υιού του, ο βασιλιάς ασπάσθηκε τον χριστιανισμό και βαπτίσθηκε χριστιανός. Το λείψανο του αγίου αποστόλου Θωμά, του οποίου η μνήμη τιμάται από την Ορθόδοξη Εκκλησία μας την 6η Οκτωβρίου, διακομίσθηκε από έναν έμπορο το 232 μ.Χ. στην Έδεσσα της Συρίας, όπου ο άγιος εορταζόταν ως πολιούχος και προστάτης της. Αργότερα ο υιός του Μεγάλου Κωνσταντίνου μετέφερε το λείψανο στην Κωνσταντινούπολη και το 1204 μεταφέρθηκε στη Ρώμη μαζί με τα λείψανα και άλλων αγίων που φυλάσσονταν στην Κωνσταντινούπολη. Σήμερα η τιμία κάρα του αγίου Θωμά φυλάσσεται ως πολύτιμος πνευματικός θησαυρός στην ιστορική Ιερά Μονή του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου στο Ιερό Νησί της Πάτμου. Από την 10η Μαΐου 2008 τμήμα ιερού λειψάνου του αγίου φυλάσσεται στον μεγαλοπρεπή Ιερό Μητροπολιτικό Ναό των πολιούχων της νήσου Χίου Αγίων Μηνά, Βίκτωρος και Βικεντίου, όπου κατ'έτος την 6η Οκτωβρίου τιμάται πανηγυρικά η μνήμη του. Το ιερό λείψανο μεταφέρθηκε στη Χίο από την πόλη Ορτόνα της Ιταλίας, όπου ο Καθεδρικός Ναός τιμάται επ'ονόματι του αγίου αποστόλου Θωμά. Σημαντική είναι και η λατρευτική τιμή του αγίου, αφού 21 ενοριακοί ναοί στην ελληνική επικράτεια τιμούνται επ'ονόματί του. Ενδεικτικό είναι ότι οι ναοί αυτοί βρίσκονται διάσπαρτοι τόσο στην Αττική (Αμπελόκηποι, Κυψέλη, Αμαρούσιο) όσο και στην υπόλοιπη Ελλάδα (Αγρίνιο, Λάρισα, Λυγιά Ναυπακτίας, Αερινό Μαγνησίας, Ξηρόκαμπος Άρτας, Λυγιά και Άγιος Θωμάς Πρεβέζης, Μεγάλη Βόλβη Θεσσαλονίκης, Ζυγός Καβάλας, Σούνιο Ξάνθης, Άγιος Θωμάς Ηρακλείου, Νέο Χωριό Αποκορώνου Χανίων, Μονόλιθος Ρόδου). Αξιομνημόνευτος είναι ο μεγαλοπρεπής Ιερός Ναός του Αγίου Αποστόλου Θωμά στην περιοχή Αμπελόκηποι (Γουδή) των Αθηνών, ο οποίος θεμελιώθηκε την 27η Φεβρουαρίου 1949, παρουσία του τότε Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων Κωνσταντίνου Τσάτσου, και εγκαινιάσθηκε την 12η Νοεμβρίου 1978 υπό του αοιδίμου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κυρού Σεραφείμ και με τη συμμετοχή των Επισκόπων Αυλώνας κυρού Παντελεήμονος και Διαυλείας (μετέπειτα Τρίκκης και Σταγών) κυρού Αλεξίου. Ο ρυθμού βασιλικής μετά τρούλου ευρύχωρος και επιβλητικός αυτός τρίκλιτος Ναός, ο οποίος συγκαταλέγεται στους μεγαλύτερους ναούς της Αττικής, ιστορήθηκε από τον Σπυρίδωνα Παπανικολάου, μαθητή του αειμνήστου ζωγράφου Φωτίου Κόντογλου. Ανεγέρθηκε δίπλα στο σωζόμενο μέχρι σήμερα μεσαιωνικό παρεκκλήσιο της Κοιμήσεως Θεοτόκου, παλαιό Μετόχιο της Ιεράς Μονής Πεντέλης, γνωστό ως "Παναγία Πεντελιώτισσα", λόγω της τεθησαυρισμένης εντός αυτού παλαιάς εικόνας της Υπεραγίας Θεοτόκου στον

εικονογραφικό τύπο της Παναγίας Οδηγητριάς, η οποία πλέον φυλάσσεται στον νέο μεγαλοπρεπή Ναό. Το ιστορικό αυτό εκκλησάκι, στο οποίο την 27η Δεκεμβρίου 1887 έλαβε χώρα ο γάμος του Κωστή Παλαμά, ανακαινίσθηκε το 1867 και αφιερώθηκε στην Ψηλάφιση του αγίου αποστόλου Θωμά κατά τα εγκαίνιά του τον Ιούλιο του ιδίου έτους από τον Μητροπολίτη Αθηνών Θεόφιλο (+ 1 Ιουλίου 1873). Έκτοτε έγινε γνωστό με την προσωνυμία “Άγιος Θωμάς”. Το 1904 περιήλθε στη δικαιοδοσία της Ιεράς Μονής Ασωμάτων Πετράκη ως Μετόχιο αυτής μέχρι το 1928, έτος κατά το οποίο κατέστη Ενοριακός Ναός. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι την 6η Οκτωβρίου 1934 τελέσθηκε η πρώτη επίσημη πανήγυρη επί τη μνήμη του αγίου με λιτανεία της ιεράς εικόνας του, από δε την 5η Οκτωβρίου 2026 φυλάσσεται απότμημα ιερού λειψάνου του αγίου. Μέχρι σήμερα πλήθος χριστιανών από ολόκληρη την Αττική συγκεντρώνεται κατά τις δύο ετήσιες πανηγύρεις του μεγαλοπρεπούς αυτού Ιερού Ναού των Αθηνών, οι οποίες τελούνται την Κυριακή του Θωμά και την 6η Οκτωβρίου, καθιστώντας ειδικά την πανήγυρη της Κυριακής του Θωμά ως μια από τις πολυπληθέστερες της Αττικής. Το 2016, κατόπιν εγκρίσεως της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, εξεδόθη με πρωτοβουλία του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου του Ιερού Ναού η ψαλλομένη την 6η Οκτωβρίου Ακολουθία του αγίου ενδόξου και πανευφήμου αποστόλου Θωμά, συμπληρωθείσα υπό του Μοναχού και νυν αγίου της Ορθοδόξου Εκκλησίας Γερασίμου του Μικραγιαννανίτου, Υμνογράφου της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας. Είθε “ο φωτοφόρος αστήρ, ο ανατείλας εκ Σιών θείω Πνεύματι, ο εύσημος κήρυξ του Χριστού και θείος απόστολος Θωμάς” με τη σωτήρια ομολογία του να καταστεί στους δύσκολους και χαλεπούς καιρούς μας ένας φωτεινός οδοδείκτης, ώστε να αξιωθούμε και εμείς να δώσουμε τη δική μας ενσυνείδητη ομολογία πίστεως.

Ο ιστορικός Ιερός Ναός του Αγίου Αποστόλου Θωμά στο ομώνυμο χωριό του νομού Ηρακλείου Κρήτης.

Ο μεγαλοπρεπής Ιερός Ναός του Αγίου Θωμά Αμπελοκήπων Αθηνών.

Ο παλαιός Ιερός Ναός του Αγίου Θωμά Αμπελοκήπων Αθηνών στην πανήγυρη της 6ης Οκτωβρίου 1934.

Βιβλιογραφία

Βίος και Παρακλητικός Κανών του Αγίου ενδόξου Αποστόλου Θωμά, Πάτμος 2002.

Ακολουθία του Αγίου ενδόξου και πανευφήμου Αποστόλου Θωμά, Α' Έκδοση, Αθήνα 2016.